

Təbiətin keşiyində

Bu, təkcə vəzifə deyil, həm də bəşəriyyətin xilasıdır

Təbii sərvətlər həm də iqtisadiyyatın inkişafı və ekosistemlərin tarazlığının qorunmasıdır. Bu baxımdan bərpaolunan və bərpaolunmayan resurslar arasındakı düzgün balans qorumaq təbiətin gələcəkdə də var olmasını təmin edəcək yeganə yoldur. Təbii resursların səmərəli və qənaətlə istifadəsi, ekologiyaanın qorunması, bu sahədəki problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində əsas fəaliyyət isə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə (ETSN) məxsusdur. Bu gün həmin nazirliyin işçilərinin peşə bayramıdır. Prezident İlham Əliyevin 16 may 2007-ci il tarixli sərəncamı ilə ölkəmizdə bu bayram hər il mayın 23-də qeyd olunur.

Ekologiya işçilərinin peşə bayramı onların təbiətə verdikləri töhfələri qiymətləndirmək və bu sahədəki işləri təşviq etmək məqsədini daşıyır. Bayram həm də insanların ekologiyaanın qorunmasının əhəmiyyətini xatırlatmaq, bu sahəni daha da həssas etmək məqsədi güdür. O, təkcə bir peşə bayramı deyil, həm də ekoloji məsələlərə cəmiyyətin diqqətini yönəltmək, təbiətin qorunmasında əməyi olan insanlara dəyər vermək üçün mühüm bir gündür. Maraqlıdır ki, 22 may isə BMT-nin elan etdiyi "Beynəlxalq bioloji müxtəliflik günü"dür. Bu gün BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən 2000-ci ildə qəbul edilən Bioloji müxtəliflik üzrə Konvensiyanın qəbul edilməsi ilə əlaqədardır. Hər il mayın 22-də bioloji müxtəlifliyin qorunması, təbiətin zənginliyi və ekosistemlərin davamlılığı haqqında maarifləndirmə tədbirləri keçirilir.

ETSN ətraf mühitin mühafizəsi, meşə fondunun qorunması, su və hava ehtiyatlarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi, torpaq eroziyasının qarşısının alınması və biomüxtəlifliyin saxlanması kimi sahələrdə sistemli fəaliyyət göstərir. Bu qurum Xəzər dənizinin Azərbaycana mənsub olan bölməsində təbiətdən istifadənin təşkili, yeraltı suların, mineral xammal ehtiyatlarından və yerüstü təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə edilməsi, onların bərpası, hidrometeoroloji proseslərin müşahidəsi və proqnozlaşdırılması sahəsində dövlət siyasətini həyata keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanıdır. ETSN bərpaolunan enerji mənbələrinin təşviqi, tullantıların idarə olunması və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə sahəsində mühüm layihələr həyata keçirir. Ötən il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində həyata keçirilən ağacəkmə kampaniyaları, ictimai maarifləndirmə tədbirləri

və ekoloji təhsil proqramları uğurlu təşəbbüslərdəndir. Ekoloqlar bu missiyanı yenə də uğurla davam etdirirlər.

2001-ci ilə kimi müxtəlif adlarla fəaliyyət göstərən ETSN ötən 24 ildə təkcə sadalanan işləri deyil, Azərbaycanın su ehtiyatlarının idarə olunması, atmosfer havasının monitorinqi istiqamətində də ciddi işlər görüb. Bir çox beynəlxalq konvensiyalara qoşularaq, Azərbaycanın global ekoloji təşəbbüslərdə fəal iştirakını təmin edərək, BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyası (UNFCCC), Bioloji Müxtəliflik üzrə Konvensiya (CBD), BMT-nin Səhrələşməyə Qarşı Mübarizə Konvensiyası kimi beynəlxalq sənədlər çərçivəsində üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməkdədir. UNEP, FAO, Dünya Bankı, Qlobal Ekoloji Fond (GEF) və digər beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində

ekoloji layihələrin icrası istiqamətində işlər görürək, bu sahədə beynəlxalq təcrübənin ölkəmizə gətirilməsinə və yerli potensialın artırılmasına şərait yaradıb. ETSN-in bu fəaliyyəti sözsüz ki, Azərbaycanın global ekoloji təşəbbüslərdə fəal iştirakını təmin etməklə yanaşı, ölkəmizin "yaşıl dünya" strategiyasına da töhfə verir.

Gələcək nəsillərə sağlam bir planet ötürmək üçün ekoloqlar ətraf mühitin vəziyyətinə nəzarət edir və təbii sərvətlərin istifadəsini nəzarətdə saxlayırlar. Qanunsuz meşə qırılması, ağacların kəsilməsinə qarşı mübarizə aparır və ağacəkmə aksiyaları vasitəsilə meşələrin tamamilə məhv olmasına yol vermir və bu istiqamətdə müvafiq proqramlar həyata keçirirlər. Endemik və nəsli kəsilməkdə olan növlərin qorunması üçün xüsusi tədbirlər görür, qoruq ərazilər yara-

dır, flora və fauna müxtəlifliyini izləyir, ekosistemlərin sağlamlığını təmin etmək üçün işlər görürlər. Təbiət qoruqlarının yaradılması, təbii parkların qorunması və nadir növlərin mühafizəsi üçün xüsusi layihələr üzərində çalışırlar. Göllərin, çayların, müalicəvi bataqlıqların qorunması üçün layihələr icra edirlər.

Ekologiya işçiləri tərəfindən həyata keçirilən ətraf mühitin qorunması və karbon emissiyalarının azaldılması tədbirləri, iqlim dəyişmələrinin təsirlərini azaltmağa və müsbət nəticələr əldə etməyə kömək edir, "yaşıl infrastruktur"un inkişafına xüsusi önəm verirlər. Məsələn, enerji effektivliyini artırmaq və karbon emissiyasını azaltmaq üçün şəhərsalma və infrastruktur layihələrində "yaşıl dam"lar, ağacı bol olan parklardan istifadənin artırılması kimi təşəbbüslər həyata keçirilir.

Ekologiya və təbii sərvətləri qoruyan insanların əməyi gələcək dünya üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu gün təbiətdən gələn səs məhz onların fədakarlıq nəğməsidir. Onlar "yaşıl dünya"nın qəyyumudurlar. Gözlərindəki "yaşıl ümid", ürəklərindəki "yaşıl arzu" gələcək nəsllə sağlam planet ötürməyə stimül verir.

*Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*